

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата педагогічних наук, доцента,
завідувачки кафедри вокально-хорової підготовки

Ашихміної Наталії Віталіїви

на дисертаційне дослідження **Вей Іцянь**

**«Формування навичок міжособистісної взаємодії майбутніх
учителів музичного мистецтва в процесі ансамблевого музикування»,**

подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Актуальність заявленої теми дисертаційного дослідження зумовлена тим, що освіта, яка ґрунтується на засадах міжособистісної взаємодії, не лише допомагає передавати накопичений культурний досвід суб'єктам освітнього процесу, але й сприяє внутрішньо-рефлексивній реалізації свідомості особистостей, що зумовлює виникнення нових етапів їхнього розвитку та вдосконалення. Означене дає змогу стверджувати, що нині виникає необхідність у кваліфікованих фахівцях, які можуть результативно взаємодіяти із сучасним світом та спілкуватися з іншими людьми.

Мистецька освіта глибоко пронизана міжособистісною творчою взаємодією, що має вирішальне значення для розуміння та сприйняття музичного навчання майбутніми вчителями музичного мистецтва. Ця взаємодія надає художньо-освітньому процесу свідомий і творчий характер. Мистецька педагогіка розглядається як творчий діалог, у якому різні особистості спільно створюють щось нове. Цей діалог об'єднує індивідів з різними художніми поглядами та духовним досвідом, розширюючи їхнє художнє сприйняття та розуміння мистецьких цінностей. Тому сьогодні існує об'єктивна потреба у формуванні навичок міжособистісної взаємодії в майбутніх учителів музичного мистецтва для того, щоб вони згодом змогли успішно співпрацювати зі своїми учнями та розвивати в них творчі здібності.

Вей Іцянь чітко визначено й обґрунтовано структуру наукового дослідження, всі його складові є взаємопов'язаними та логічно вибудованими. Джерельна база роботи свідчить про ретельний теоретико-методичний аналіз об'єкту та предмету дослідження. Зокрема, в роботі список використаних джерел складається з 196, з яких 96 – джерела, написані іноземними мовами, що вказує на глибокий науковий аналіз дисертанткою обраної теми. Це дозволило Вей Іцянь вирішити завдання дослідження, а саме: уточнити сутність та структуру навичок міжособистісної взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі ансамблевого музикування; розробити педагогічні умови та методику формування навичок міжособистісної взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі ансамблевого музикування; визначити критерії сформованості навичок міжособистісної взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі ансамблевого музикування; кспериментально перевірити ефективність педагогічних умов і методики формування навичок міжособистісної

взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі ансамблевого музикування.

Вей Іцянь у першому розділі дисертації уточнено поняття «міжособистісна взаємодія». Зокрема, це складний процес обміну інформацією, ідеями, почуттями та діями між індивідами або групами людей у соціальному середовищі, що базується на взаємовпливі, взаєморозумінні, визначенні спільних цінностей та інших аспектах взаємного спілкування. Дисертанткою ґрунтовно проаналізовано філософські, психологічні та педагогічні аспекти феномена міжособистісної взаємодії.

Вей Іцянь наголошує, що в ансамблевого музикування надзвичайно важлива роль у формуванні навичок міжособистісної взаємодії в майбутніх учителів музичного мистецтва під час виконавської підготовки. Ансамблеве музикування сприяє розвитку соціальних навичок, таких як спільна робота, взаємопідтримка, розуміння партнера, толерантність і конструктивна критика, а також створює можливості для інтерактивного музичного навчання та фахової підготовки.

Дисертанткою зроблено висновок, що навичками міжособистісної взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі ансамблевого музикування є автоматизовані дії щодо організації та реалізації музично-виконавської комунікації з учасниками ансамблю. Це навички: емоційної відкритості; орієнтації на міжособистісну взаємодію як на цінність; грамотного ансамблевого виконавства; налагодження художньо-комунікативного контакту; планування, координації та контролю музично-виконавської комунікації; діагностики якості міжособистісної взаємодії в процесі ансамблевого музикування; осмислення результатів міжособистісної взаємодії в процесі ансамблевого музикування.

Обґрунтована в дослідженні структура навичок міжособистісної взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі ансамблевого музикування містить такі компоненти: емоційно-вольовий, музично-виконавський, художньо-комунікативний і результативно-організаційний.

До значущих наукових досягнень дисертаційного дослідження можна віднести, як теоретичне обґрунтування, так і практичне розв'язання поставлених наукових завдань. Під час оцінки наукової новизни дисертації важливо наголосити на таких аспектах: Вей Іцянь правомірно зауважує, що вперше: розроблено методика формування навичок міжособистісної взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі ансамблевого музикування; визначено сутність і структурні компоненти навичок міжособистісної взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі ансамблевого музикування; розроблено й обґрунтовано педагогічні умови ефективного формування навичок міжособистісної взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі ансамблевого музикування; розроблено критерії, показники та встановлено рівні сформованості навичок міжособистісної взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі ансамблевого музикування відповідно до компонентної структури досліджуваного феномена.

На особливу увагу заслуговує обґрунтування дисертанткою методологічної основи методичної моделі формування досліджуваного феномена. Її складають: концепція педагогіки індивідуальності, ціннісно-рефлексивний, акмеологічний та інтегративий підходи.

Визначення змісту, структурних компонентів досліджуваного феномена, а також концептуальних наукових засад щодо його формування дозволило Вей Іцянґ визначити педагогічні принципи формування навичок міжособистісної взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі ансамблевого музикування: активної партисипації; збереження індивідуальності; диференціації; співпраці та партнерства; взаємної відповідальності; рефлексії та самоаналізу.

У третьому розділі дисертанткою визначено критеріальний апарат дослідження, зокрема, науково обґрунтовано критерії сформованості навичок міжособистісної взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі ансамблевого музикування: міра мотиваційної спрямованості на емоційно-ціннісне сприйняття міжособистісної взаємодії, ступінь здатності до вільного оперування навичками в галузі ансамблевого музикування в процесі міжособистісної взаємодії, міра міжособистісної конгруентності художньо-комунікативних дій, ступінь здатності до ефективної організації міжособистісної взаємодії та продуктивного аналізу результатів ансамблевого музикування.

Вей Іцянґ ретельно описано хід констатувального експерименту через висвітлення методики інтегральної оцінки рівнів сформованості навичок міжособистісної взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі ансамблевого музикування.

Дисертанткою акцентовано увагу на тому, що формувальний етап експерименту поетапно реалізовував такі педагогічні умови та методи: створення комфортного музично-комунікативного освітнього середовища в межах постковідного освітнього простору, що супроводжувалося залученням здобувачів до виконання імпровізаційних вправ та до участі в музичних іграх і художньо-творчих проектах; інтеграція індивідуальних музично-виконавських потреб та інтересів учасників ансамблю, що передбачало використання методів: індивідуального підбору репертуару, конструктивного музично-виконавський фідбеку, варіативності ансамблевих пар, позиційної зміни партій; актуалізація ансамблевої солідарності, що характеризувалося використанням методів: виконавської співпраці, художньо-невербального спілкування, збереження творчого балансу, виконавської симетрії, еталонних зразків; спонукання до рефлексії результатів ансамблевого музикування, що супроводжувалося проведенням рефлексивних вправ, групових дискусій, веденням музичного журналу, створенням відеозаписів власних виконань, презентацій перспектив ансамблевого музикування.

Перевірка результативності проведеної дослідно-експериментальної роботи здійснювалася Вей Іцянґ на основі порівняльного аналізу рівнів сформованості навичок міжособистісної взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі ансамблевого музикування контрольної та

експериментальної груп. Так, після впровадження запропонованої поетапної методики формування означених навичок, високого рівня досягли 36,7% здобувачів експериментальної групи та 20,0% контрольної. Середній рівень було виявлено у 56,6% майбутніх фахівців експериментальної групи та 50,0% – контрольної. Отримані під час формування роботи результати дозволили дисертантці дійти висновку про ефективність запровадженої методики формування навичок міжособистісної взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі ансамблевого музикування. Обробка експериментальних даних методами математичної статистики підтвердила достовірність отриманих результатів.

Ураховуючи безумовну ґрунтовність дисертаційного дослідження, та оцінюючи роботу **Вей Іцян** у цілому позитивно, вважаємо за доцільне висловити деякі побажання:

1. З огляду на широке використання технологій у навчанні та музичній практиці, варто було б дослідити, як сучасні інструменти, такі як віртуальні ансамблі чи відеоконференції, впливають на навчання гри в ансамблі та характер міжособистісної взаємодії студентів у процесі ансамблевого музикування.
2. У тексті дисертаційної роботи зустрічаються певні стилістичні, граматичні, орфографічні помилки та огріхи технічного характеру.

Висновок: дисертаційна робота на тему «Формування навичок міжособистісної взаємодії майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі ансамблевого музикування» є оригінальним, завершеним дослідженням, актуальним у сучасних умовах розвитку мистецької освіти. В роботі Вей Іцян продемонстровано науково обґрунтовані результати, кваліфіковано виконано всі поставлені наукові завдання, показано володіння методологією наукових досліджень щодо продукування результатів, пов'язаних із новизною та практичною значущістю. Кваліфікаційна наукова праця відповідає чинним вимогам п. п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а Вей Іцян заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувачка кафедри
вокально-хорової підготовки
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»

Наталія АШИХМІНА

